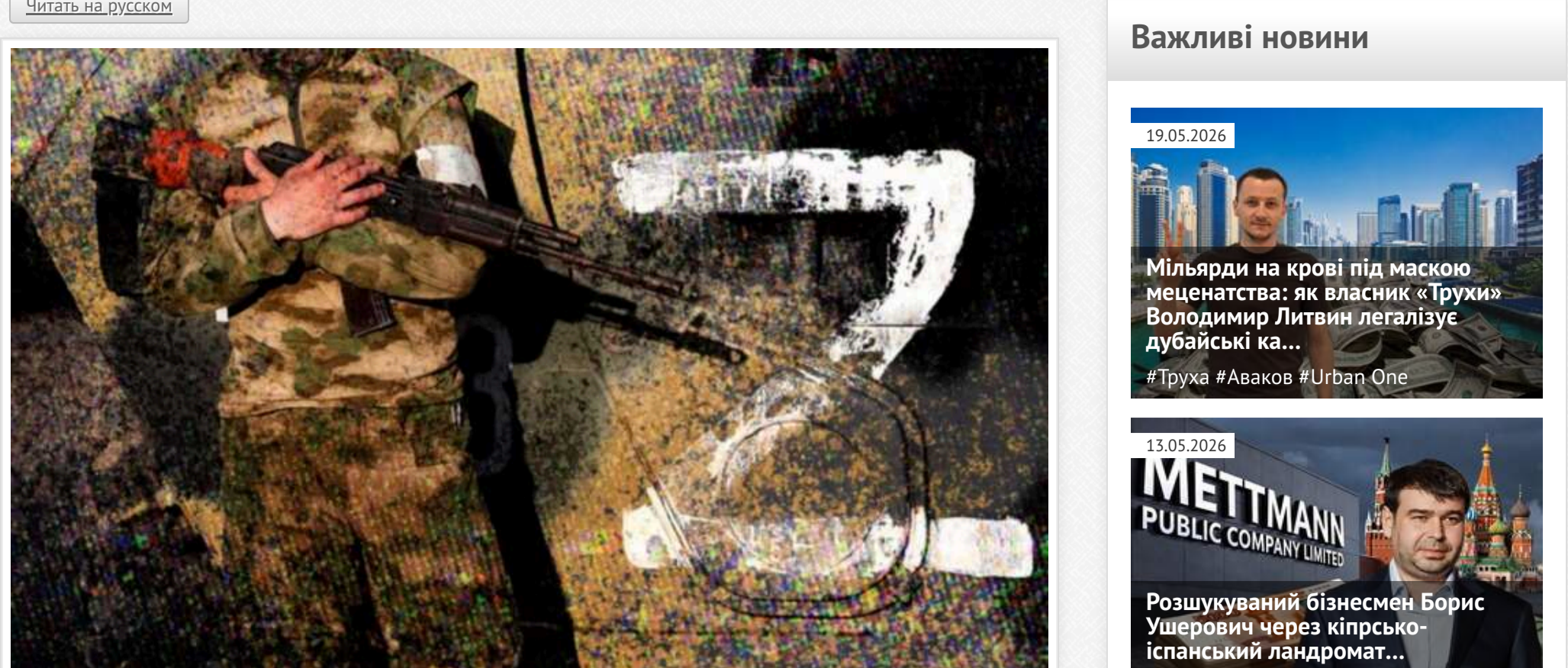

Як українці тікають з російської окупації?

Читати на російській

Як українці тікають з російської окупації?

Проект Радія Свобода «Донбас Реаліті» поспілкувався з молодими людьми, які вийшли з окупованого Донецька вже після повномасштабного вторгнення Росії в Україну в лютому 2022 року.

Усі вони ще навчалися в школі, коли РФ окупувала їхні міста в 2014-му, і незважаючи на повальну кремлівську пропаганду навколо, небажання батьків зробити своїм дітям український паспорт і, по суті, загрозити життям за «інакомислення» – вони вчили українську мову, знаходили «своїх» та об'єднувалися.

У цьому матеріалі про себе розповість Поліна (їм'я змінено з міркувань безпеки). На початку окупації вона щойно перейшла у середню школу, і ось, що вона пам'ятає:

Про початок окупації Донецька в 2014-му

Мені було 10 років. І я пам'ятаю, що я нічого не розуміла. Я раптом стала чути, як трішки іронізують з української символіки. Я, звісно, бачила по телевізору, що був Майдан. Я також сиділа вже на той момент в інтернеті, і я бачила, як після окупації Криму росіяни постили всілякі мемчики про те, що клас, Крим наш, і все таке. І мене це злило.

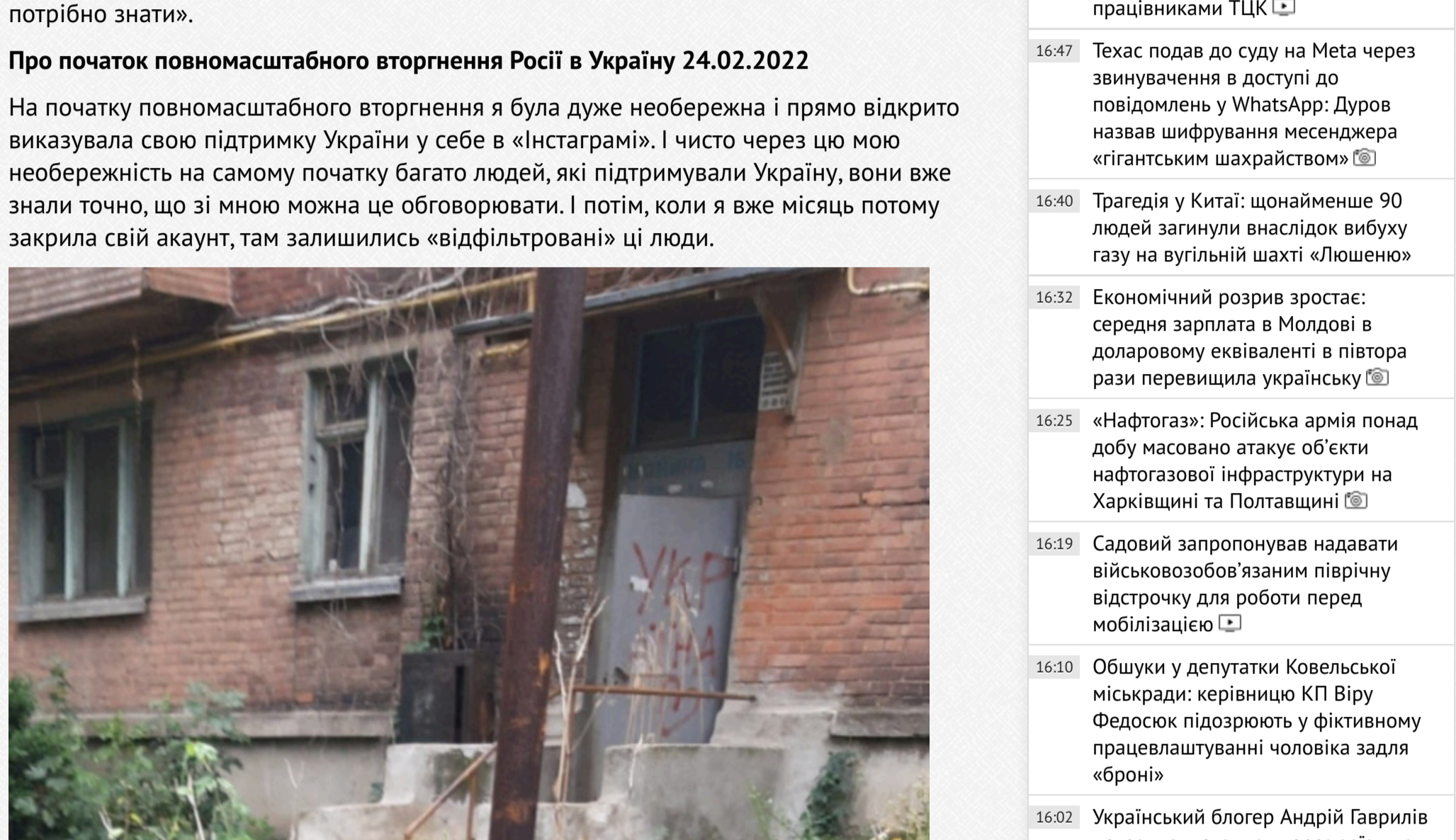

На вивісках закладів почали прибирати чи зафарбовувати українські літери

Я вже знала, що йде війна. Але коли я намагалася спитати, чому, що сталося, я навіть не пам'ятаю, що саме мені відповіли. Однак це ніколи не було щось чітке, щось зрозуміле мені, якісь справжні, реальні, хоча б з боку пропаганди російської причини, навіть такого не було. Просто щось дуже невизначно, і, плюс, щось типу «тобі це не потрібно знати».

Про початок повномасштабного вторгнення Росії в Україну 24.02.2022

На початку повномасштабного вторгнення я була дуже необережна і прямо відкрито виказувала свою підтримку Україні у себе в «Інстаграмі». І чисто через це мою необережність на самому початку багато людей, які підтримували Україну, вони вже знали точно, що зі мною можна це обговорювати. І потім, коли я вже місяць потому закрила свій акаунт, там залишилися «відфільтровані» ці люди.

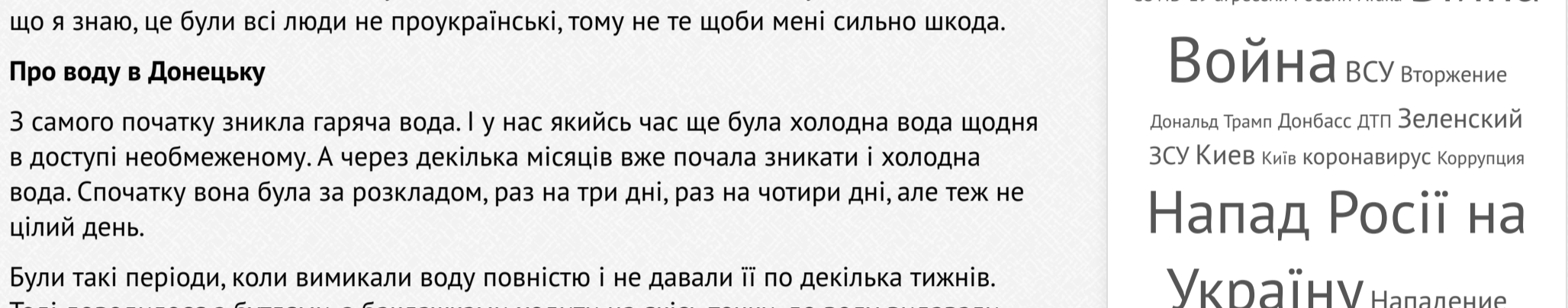
Відкрити говорити про підтримку України в Донецьку було небезпечно для життя (фото Поліни)

Мої друзі, знайомі хлопці, вони не виходили взагалі по пів року спочатку. Потім для тих, хто навчався, ввели якісь вимоги, які доводять, що ти десь навчаєшся. І тебе не можуть через це затримати. А до того, як вони це ввели, дуже багато студентів, які підходили за віком для мобілізації, їх мобілізували. І я навіть знаю людей, з якими я колись навчалася в школі, які були мобілізовані, які там вже загинули. Але саме тих, що я знаю, це були всі люди не проукраїнські, тому не те щоб мені сильно шкода.

Про воду в Донецьку

З самого початку зникла гаряча вода. І у нас якийсь час це була холодна вода щодня в доступі необмеженому. А через декілька місяців вже почала зникати і холодна вода. Спочатку вона була за розкладом, раз на три дні, раз на чотири дні, але теж не цілий день.

Були такі періоди, коли вимикали воду повністю і не давали її по декілька тижнів. Тоді доводилося з бутлями, з баклажками ходити на якісь точки, де воду видавали. Або їздили на Кальміус, там фільтрувальні станції були, там завжди дуже багато людей.

Заготовлена вода (фото Поліни)

Про українську мову

Поки я ще навчалася у школі – я не любила українську. Всі мої родичі спілкуються російською, з якими я контактувала, які ще тоді залишилися в Донецьку. Ну і все оточення було російське. Російське телебачення, російська шкільна програма. Але потім, коли почалося повномасштабне вторгнення, багато хто з блогерів, яких я дивилася з TikTok, деякі навіть з YouTube, перейшли на українську, і мої деякі знайомі перейшли на українську.

Тому у мене хоча б трішки в оточенні з'явилася українська. І одна з блогерів з «Інстаграму» вилітала в «сторі», що вона переходить на українську, тому що це те, як вона проявляє свою ідентичність, і мені це дуже відповідало. І я перейшла в переликах зі своїми друзями, яким я могла довіряти, на українську.

Я якщо записувала вдома якісь голосові українською мовою, то це було просто так з телефоном у обличчя, пошепки у себе вдома, і все. На вулицю виходила, треба було собі нагадувати – ти перемікаєшся на російську. У мене на районі прямо в кожному дворі я знаю по одному, по два військових «деєнерівців». Тому це було досить небезпечно, гучніше розмовляти українською.

Про те, якою уявлялася вільна Україна

Я знала, що Україна активно розвивається в плані прогресивних поглядів. Я сиділа в TikTok-і, і через геолокацію мою мені траплялося багато українських TikTok-ів, бо TikTok бачить Донецьк, Україна, і підсвою мені українські TikTok-і і людей, які не на окупованих територіях. І там люди іноді зачіпали якісь теми, в яких я не «шарила», бо не була в контексті.

Але з тих відео я розуміла, що, наприклад, існує KyivPride, який просуває права ЛГБТ-людей, що активно займаються правами жінок, тим, щоб розвивати, в принципі, наше суспільство, в тому, щоб було менше дискримінації різних груп. І мені це дуже подобалося. Я навіть тоді думала, що це повномасштабного вторгнення, що ой, як шкода, що я настільки відірвана від цього інфоструму і, в принципі, від України.

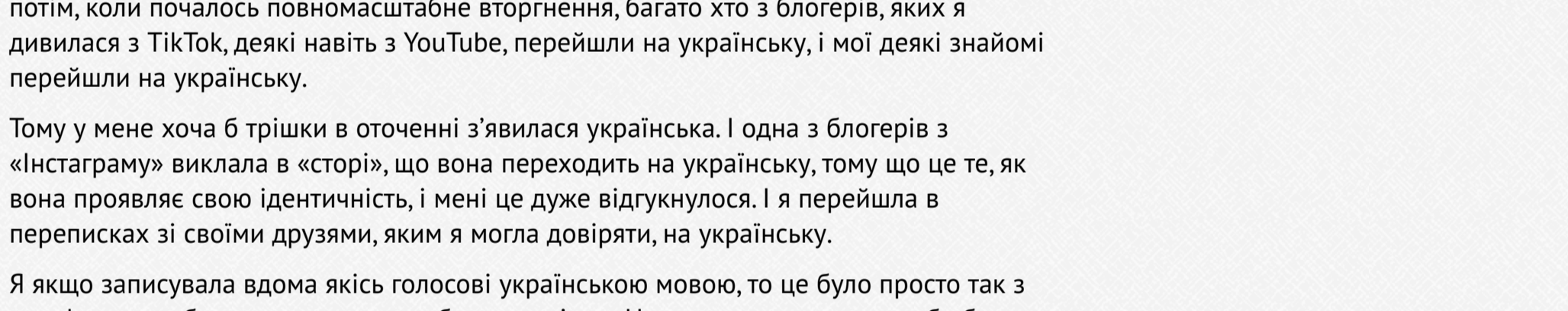

Марш рівності в Києві. 19 вересня 2021 року

Про документи

У мене є документи українські і мені дуже пощастило з тим, що мої інші родичі на цьому наповігли і переказали мені батьків це зробити. Тому що моя мама, коли я їй сказала, що, уявляю, в Україні можна вже отримати паспорт в 14 років, і це буде карточка, а не книжечка, так прикольну. Я це дізналася від однокласниці, яка отримала цей паспорт.

І мама: ну ні, це не справжні паспорти, це взагалі неправда, бо вона взагалі навіть не знала актуальні закони України. І якимісь вона однокласниця не зробила тоді паспорт, найперша в нашому класі, я б теж не дізналася. Але у багатьох моїх знайомих, навіть якщо що класу дивитися, у нас більшість людей без українських документів, просто тому, що вони не мали або часу, або можливості, або їхні батьки не захотіли. Це найперший фактор – що мають захотіти батьки, і якщо ні, то все, тут вже нема про що говорити, дитина не отримає паспорт.

Паспорт громадянина України у формі ID-картки

Про візид

Люди, які не мають українських документів, якщо вони хочуть зараз покинути окупацію, то вони мають, по-перше, виїхати через Росію, і це теж та ще пригода, і якщо вони хочуть поїхати на підконтрольну [владі України] територію, вони мають пройти фільтрацію, і вже в Україні доводило, що вони є громадянами України.

І це процес, який може тривати, я не знаю, поки що найдовший, що я знаю, це пів року. Або якщо це в Європі, і це насправді навіть легше, особливо якщо не мати тварин, дітей, якщо це просто одна самостійна доросла людина, то люди виїжджають спочатку до Білорусії, а потім намагаються проїхати в Європоу.

Мої знайомі, які проходили цей шлях, надавали свідчення, що вони мали, відскановані документи українські, але навіть цього недостатньо, якщо у тебе немає ніякого дитячого документа з фотографією. Це дуже мало, якщо у тебе якісь дитячий документ з фотографією, бо майже всі вони без фото. І сам процес подання цього пояснення дуже стресовий, бо до тебе просто ставлять як до зрадника, який чомусь в 10-12 років не поїхав з окупації, як же ж так? І через це зневажливе ставлення тобі треба ще й дізнатися нормально, що ж тобі все ж таки робити.

І там якийсь процес подачі на підтвердження громадянства, і одразу кажуть людям в посольстві, що не розраховуйте, що відповідь буде позитивною, але вам треба дочекається негативної, щоб потім, не знаю, піти в суд, і потім вже в суді знаходити якісь родичів або просто людину, яка може довести вашу ідентичність.

Про свободу

Коли я перетнула кордон з ЄС, я просто була неймовірно рада. По-перше, всі ці страждання на кордоні закінчилися. По-друге, я розуміла, що я можу більше не приховувати свою особистість від людей навколо, що я можу розмовляти українською на вулицях. Ну і різні побутові речі. Я вперше розмовляла картокю, бачила навколо себе всілякі брендові магазини. Це просто було щось неймовірне. Ну і, звісно, вода, гаряча вода в крані – це найважливіше.

Про плани на майбутнє

Так, я планую повернутися. Я не думаю, що я одразу повернуся саме в Донецьк, бо, по-перше, мені буде страшно, по-друге, я дуже хочу пожити якийсь час на територіях, які не були такій довгий час окуповані, щоб згадати всю цю атмосферу, щоб у мене в районі була «єва», «АТБ». Просто, коли от згадаєш, як виглядав Донецьк і якісь такі житлові райони до окупації, то це особлива своя атмосфера.

Мої знайомі, які приїжджають на підконтрольні території зараз, вони підтверджують, що це не просто, якійсь пелена дитячих спогадів, яка прикрашає так, це а що реально відчуватися, по-іншому. Тому я б дуже хотіла, мабуть, у Києві, це такий банальний варіант – пожити десь на підконтрольних [українській владі] територіях. А потім, мабуть, в Донецьк.

Зараз Поліна тимчасово за кордоном. Планує повернутися в Україну і дуже на це чекає. Готується до ЗНО і хоче вступити до університету. Думками постійно перебуває в Донецьк і чекає на звільнення міста.

Автор: Ольга Терєбінська

Джерело: Радіо Свобода

Теги: Україна, Українці, Напад Росії на Україну, Окупація, окупація, Воєна, Білорусія

Аліна Кравченко
ЖУРНАЛІСТ, ОГЛЯДАЧ

05 березня 2024 г., 15:57 | Перегляди: 2551 | Коментарі: 0

Роздрукувати | Надіслати товаришу

Коментарі:

comments powered by Disqus

19.05.2024
Мільярди на крові під маскою меценатства: як власник «Трува» Володимир Литвин делегує дубльовані гроші.
#Трува #Азакор #UkraineOpen

13.05.2025
Розшукуваний бізнесмен Борис Ушеревич через кіпрсько-європейський лідеромат...
#РЖД #Ukraine #Ukraine

18.04. Капітан «Ліверпуля» ван Дейк підтримав свого земляка Ріко Верхоєна перед чемпіонським поєдинком проти Уїкка

18.03. Петер Мадур завдав про «порушення прав» угорці на Закарпатті та назвав умови для ескалотації України

18.15. Сенатор у Чернівцях: Вища рада правосуддя звільнила суддю Байталока, який намагався звільнити вагітну коханку

18.08. ВООЗ оголосила спалах рідкісного штаму Еболі в Уганді надзвичайною ситуацією міжнародного значення

18.00. Воїни підрозділу «СІМАРП» Президентської бригади збили над Київщиною російський дрон «Фортос» за 7,5 мільйона доларів

Підпишіться на наш канал в Telegram. Оперативно про головне

17.52. В Ізраїлі занепокоєні можливим пом'якшенням позиції Трампа щодо Ірану

17.45. 10 тисяч поліцейських: у Букаресті через концерт Макса Корж запровадили безпрецедентні заходи безпеки

17.39. Головне — щоб люди працювали і сплачували податки, - голова Офісу міграційної політики про змішані шлюби та міграцію

17.31. У День морської піхоти Зелений відзначив українських воїнів державними нагородами та бойовими прапорами

17.24. Рубіо завдав про прогрес у переговорах з Іраном та анонсував новини найближчими днями

17.16. Адміністрація Трампа усунула Ізраїль від переговорів з Іраном після провалу промовів Нетаньягу. - NYT

17.08. Ситуація на фронті: Зафіксовано 39 боєзітнень, з них 17 - на Покровському напрямку

17.00. «Привіт, Гренландіє!» Дональд Трамп опублікував звернення після візиту свого спеціаліста до країни

16.54. Мобілізація в Черкасах: На відео попало затримання перехоюча працівником ТЦК

16.47. Техас подав до суду на Meta через звинувачення в доступі до повідомлень у WhatsApp: Дуров назвав шифрування месенджера «гігантським шахрайством»

16.40. Трагедія в Китаї: щонайменше 90 людей загинули внаслідок вибуху газу на вулиці Іньшань «Йошечен»

16.32. Економічний розрив зростає: середня зарплата в Молдові в доларовому еквіваленті в півтора рази перевищила українську

16.25. «Нафтогаз»: Російська армія понад добу масовано атакує об'єкти нафтогазової інфраструктури на Харківщині та Полтавщині

16.19. Саудівці запропонували надавати військовослужбовцям північну відстрочку для роботи перед мобілізацією

16.10. Обшуки у депутати Ковельської міськради: керівницю КП Віру Федосюк підозрюють у фінансовому правознаванні чоловіка задля «брони»

16.02. Український блогер Анатолій Гавриш потрапив у скандал через заїзд на спортивні до заповідного озера Морське Око в Польщі

15.55. Апеляційний суд Львова конфіскував 30 смертності із Китаю, які видавали за «кандорції для домену»

Теги новин

COVID-19, аргументи Росії, Атака, Війна

Війна ВСУ Вторгнення

Донька Трампа Діанна ДіП'єр Зеленський ЗСУ, Київ, Кіев, коронавірус, Корупція

Напад Росії на Україну Нападіння

Росії на Україну, окупанти, окупанти, Порошенко, Путін, Росія

Росія, США, Україна, Україна, ЧП, Епідемія, коронавірус

Наші опитування

Чи вірите ви, що Дональд Трамп зможе зупинити війну між Росією та Україною?

- Так, повністю зможу
- Частково зможу, але не відразу
- Ні, не зможе
- Це залежить від дій інших сторін
- Важко відповісти

Голосувати

Показати результати опитування | Показати всі опитування на сайті